

רן מזר שיטת המסתר

רעיון פשוט שיעזור לילדיכם לדייק בקריאה ולהבין את מה שהם קוראים

הזיכרון החזותי וההקשר (כפי שאתם עושים ברגעים אלו ממש); ומצד שני, עליו להיות מסוגל לפענח בדיוק רב את ההברות השונות.

הנטייה של הרבה ילדים, כשהם באים במגע עם טקסט ארוך, היא לדלג על הקריאה ההברתית ובכך נוצרים שיבושים רבים בקריאה שגורמים לכך שהטקסט נהיה בלתי מובן. כדי להתמודד עם המשימה המשולבת הזאת פיתחתי אביזר מאד פשוט שעוזר לילד לעצור במילים שבהן הוא מסתבך ולפענח אותן בהדרגתיות עד שהמילה הופכת למובנת ומוכרת. האביזר הזה, שקראתי לו "מסתר", הוא למעשה פתקית עם חלון בפינה הימנית שמטרתה למקד את התלמיד בהברה שבה הוא מתקשה ולסנן את שאר הגירויים. תלמיד שישתמש כמה פעמים באביזר הזה ידע יותר מאוחר לעשות את פעולת החלוקה והסינון באופן עצמאי וללא עזרת האביזר. מדובר בהמצאה מאוד פשוטה כך שאיני יכול לרשום עליה פטנט... התמונה המצורפת ממחישה את כל העניין.

מתבקש לדווח למערכת). נוסף גם שבארץ המשיכו ללמד בשיטה זו כ-10 עד 15 שנים למרות שבארה"ב הפסיקו מיד ללמד כך.

בין פונטיקה לאוריינות

כיום מבינים שכדי ללמוד לקרוא, יש לחזור לשיטה הפונטית הישנה והטובה, כפי שלמדו בבית המדרש מאות שנים: התלמיד נדרש ללמוד באופן שיטתי את כל העיצורים והתנועות הקיימים בשפה, ללמוד לחבר אותם ביחד ליחידות קטנות (הברות) ואת ההברות לחבר למילה בעלת משמעות. העיצורים בשפה באים לידי ביטוי באמצעות האותיות והתנועות באמצעות הניקוד. כך למשל המילה "מילה" מורכבת משתי הברות: מי, לה. הראשונה מבוטאת על ידי צירוף האות מ' לתנועה חיריק והשנייה היא ל' בצירוף קמץ. זאת מלאכה מפרכת וסיזיפית שילדינו הקטנים נדרשים לה ורק על כך מגיע להם שנמחה להם כפיים כאילו היו רבי אמן.

כיום אנו מבינים שגם לחשיפה למילים שלמות יש חשיבות גדולה, ויש לשלב בין השיטה הפונטית לשיטה האוריינית. אסור לייגע את התלמיד רק בפענוח של הברות ויש לאפשר לו במקביל לקרוא טקסטים בעלי משמעות ולפענח מילים על פי הקשרן. כך ילד צריך לנוע בין שני הקטבים: מצד אחד, לנסות לפענח מילים באמצעות

בשנות ה-80 של המאה ה-20 יצא בארה"ב מחקר מהפכני שבישר לעולם שנמצא הפיתרון הפשוט ביותר ללימוד קריאה. המחקר טען כי ילדים לומדים לקרוא בדיוק באותו האופן שבו הם לומדים לדבר. פעוט בן שנתיים נחשף לשפה באמצעות משפחתו והסביבה הקרובה ולמעשה לומד מעצמו כיצד להגות את המילים וכיצד לחבר את המשפטים עד שיהפכו להיות יותר ויותר מובנים. יש בזה דבר מופלא. עד היום אני מלא התפעלות כשאני רואה כיצד בני בן השנתיים רוכש את השפה. מרתק לראות כיצד צוציק קטן לומד מאפס דבר כל כך מורכב כמו דיבור, פשוט על ידי התבוננות, הקשבה וחקיקו. החוקרים פול פייר ברוקה וקארל וריניקה, כל אחד בתורו, הצליחו לזהות את האיזורים במוח שאחראים על הפעילות המורכבת הזאת וזכו בכך שאיזורים אלו ייקראו על שמם.

באותו אופן, טענו החוקרים האמריקאים, ישנו איזור במוח (שעדיין לא התגלה) האחראי על הפעילות המורכבת של רכישת הקריאה והכתיבה. כל מה שנדרש מאיתנו, כך טענו, הוא רק לחשוף אותם לחומר כתוב והילד ילמד לקרוא מעצמו, בדיוק כשם שלמד לדבר. המחקר היכה גלים ובעקבותיו מערכת החינוך האמריקאית שינתה את כל תכנית הלימודים. מיד אחריה עשתה זאת גם מערכת החינוך של מדינת ישראל. בארץ קראו לתוכנית "השפה כמכלול". בארה"ב השיטה נכשלה כשלון חרוץ והישגי התלמידים בקריאה צנחו. למותר לציין כי האיזורים המדוברים במוח לא נמצאו עד היום (המוצא הישר

רן מזר הוא מורה להוראה תומכת בבית חינוך (הוד השרון), ומפתח תוכנית "נעים ללמוד" - סדנאות מעשיות להורים ולמורים (בקרוב בדף הפייסבוק). המעוניינים לקבל טיפים ורעיונות נוספים כיצד לעזור לילדיהם בלימודים מוזמנים לשלוח מייל ולהצטרף לניוזלטר.

ranmazar@gmail.com